

le jako malo. Zatorej bi naši vladi morala biti skrb, da pri nemški vladi izposluje za ameriško sadje carino; pa tudi pri nas carina za to blago ne bi bila odveč. (Konec prih.)

Politični ogled.

Ministerski predsednik dr. Koerber se je naučil počitnic in sedaj bo se začel zopet posvetovati z avstrijskimi politikami, kako bi državni zbor spravili na pravi tir. Takih posvetovanj je bilo zadnja leta že toliko, da morajo vsakemu presedati. Edina rešitev iz sedanjih zmotnjav je enakopravnost vseh narodov, kdor pa se tej upira, treba mu je pokazati državno moč. Izmed prvih se bo posvetoval z ministerskim predsednikom vodja čeških državnih poslancev dr. Pacak.

Avstrijske šolske razmere. Na Avstrijskem se vedno mnogo otrok ne obiskuje šole. Leta 1894/95 jih je bilo 392.873 otrok, ki niso obiskovali nobene šole. In vendar imamo na Avstrijskem zmeraj za naučne ministre odločne liberalce, ki se tako radi hvalisajo s svojo navdušenostjo za ljudsko omiko in izobrazbo. Kako daleč sega ta navdušenost, dokazujejo navedene številke.

Na Ogerskem so dne 14. in 15. avgusta na slovesen način praznovali 900letnico krščanstva v ogerski kraljevini. Posebno sijajne so bile slavnosti v Ostrogonu, kjer je bil pred 900 leti krščen ogerski kralj sveti Štefan. Na slavnosti je zastopal cesarja nadvojvoda Friderik. Tudi ministerski predsednik Szell je moral priti, čeravno je prej izdajal tajna povelja proti tej slavnosti.

Poljščina na pruskih šolah. Pred nekaj dnevi je izšel ukaz pruskega naučnega ministra dr. Studta, ki naročava šolskim oblastvom, da se mora pri pouku o veronauku tudi v najnižjih razredih ljudskih šol poljščina popolno umakniti nemščini. S tem je minister zadal Poljakom na Poznanjskem kar dva občutna udarca ob enem. V narodnostnem oziru je vzeta Poljakom najzadnja prilika za prvo izobrazbo v materinem jeziku, in je torej mej Poljaki na stežaj odprta pot nagli in popolni germanizaciji. Še mnogo večje zlo pa preti Poljakom v verskem oziru, ker sedaj se ne bodo mogli naučiti niti krščanskega nauka, in rek cesarja Viljema I: Narodu se mora ohraniti vera, bo s tem prišel ob vso veljavo. Kajti kako je pač mogoče seznaniti mladino z resnicami krščanske vere, ako ne ume jezika, v katerem se naj v bodoče poučuje. Sicer pa o tej zadevi še ni izpregovorjena zadnja beseda, kajti ravno

zdaj proč od totih nepotrebnih dohtorov, se reče za tisto . . . , imam še nekatere prijatelje na spomin vzeti. Sedaj sledijo imena poljedelcev, trgovcev, s pikrimi pa tudi hvaležnimi opazkami, kakor si je kateri po Čolnikovem mnenju zaslužil.

Njegovi otroci so se razpršili po svetu; ker so bili skrbno izrejeni, so vsi našli kruh. Ena hčerka je na Dunaju, en sin v Gradcu, eden v Ameriki, nekteri so pomrli. Pa vkljub nesreči očetovi so mu ohranili otroško ljubezen. Tako ima v »Spominskih listih« vpi-sano Ljudmila:

»Cvetlice, Lelje, Popke in vse Rože
Se poslabijo
Kamen in železo se polomi;
Pa naša Očinska ljubezen
Se nikdar ne polomi.«

Tako je »kralj Slovensk. gorice«, njegova nekdanj imovita in odlična rodovina izginola iz Slov. Štajarja, zapustivša le za okoličane zgled modrega kmetijstva, sadjarstva, narodne zavesti . . . pa tudi nauk, da je pozemeljska »sreča okrogla«. Radoslavčan.

Smešničar.

Kako človek zboli. Janeza trese huda mrzlica, in zdravnik ga vpraša: »Kaj si pa storil, da si našel to bolezen?« Janez

sedaj se vrši škofovsko konferenca v Fuldi, in vlada se bo lahko prepričala, da ne bo dobila niti jednega škofa, ki bi odobral korak pruskega ministra. Škofje imajo pa v rokah še drugo orožje. Cerkevna oblast mora samo vzeti učiteljem missio canonica za poučevanje veronauka v šoli ter naročiti duhovnikom, naj poučujejo otroke v cerkvi v jeziku, ki ga umejo, in gospod minister Studt obsedi s svojo naredbo kakor riba na suhem pesku.

Vojska v Južni Afriki. Burski general Dewet je ujel 4000 Angležev ter jim ugrabil 7 topov. Potem je šel Dewet proti Commandonecku, katero mesto straži angleški general Baden-Powell, toda moral se je umakniti angleški premoči.

Vojska na Kitajskem. Mednarodne čete so torej že dospele v Peking. To se je zgodilo dne 15. t. m. Kitajci so sicer pred mestnim zidom krepko odbijali napade mednarodnih čet, naposled pa so se morali umakniti. Proti večeru so že Japonci prvi prodrli v mesto in za njimi so udrle ostale čete. Takoj so obstopile poslaništva in otele v istih se nahajajoče poslanike in druge inozemce. Poslanike so našli pri popolnem zdravju. Ob tej priliki seveda ni bilo brez krvavih spopadov in so Japonci zgubili okoli 100 mož, Kitajci pa trikrat toliko. Ko so mednarodne čete dospele v Peking, so našle mej prebivalstvom popolno zmešnjavo. Ljudstvo je v velikem strahu pred mednarodnim vojaštvom, vsi boljši stanovi beže iz mesta. Uradništvo je razkropljeno, ministerstva zaprta. Kitajski dvor se je preselil že pred prihodom mednarodnih čet iz Pekinga v Heionfu, nekaj milj vzhodno od Pekinga, cesarica Cuši in cesar Kwangsü sta bežala že mnogo poprej; zlasti je v velikem strahu cesarica, ker ima slabo vest radi njenih tajnih ukazov proti inozemcem. V Pekingu pa so se ustanovile dve kitajski stranki, ena je za pogajanje s tujci, druga stoji na odločno sovražnem stališču nasproti inozemcem ter preti pomoriti vse, kar simpatizuje z njimi. Dvor, ministerstva, cesarico in cesarja je spremljala velika armada. Podkralj Li-Hung-Čang se je obrnil do velesil s prošnjo, da bi imenoval kakega visokega kitajskega dostojanstvenika vladnim zastopnikom, kateri bi imel polnomoč pogajati se z velesilami. Ruski vladi je sporočil, da se Kitajska hoče pogajati z njo za mir, ako se odpove anekciji Mandžurije. Rusija pa o takih pogojih noče nič vedeti, ker ima svoje posebne kulturne interese od reki Amur, tičočee se razvoja Sibirije. V Pekingu seveda ni vse mirno, četudi so mednarodne

odgovori: »Glejte, sanjalo se mi je o mastni svinjetini z zeljem, katero sem bil pojedel vso sam; a svinjetina je bila menda pregreta, zakaj odkar sem se vzbudil, bolan sem na smrt.«

Čuden zdravnik. Potnik zboli v gostilni ter pošlje po zdravnika. Takoj pride nekdo v sobo. »Ali ste vi zdravnik?« vpraša bolnik. »Da, kaj vam je?« — »Zelo sem bolan?« — »Ali ne morete nekoliko vstati?« — »Ne!« odgovori bolnik. »Kaj, tudi v sobi ne?« — »Ne, niti v sobi si ne upam vstati!« — »No, to je izvrstno!« reče tujec, vzame potnikovo uro in denarno listnico ter odide.

Brezplačno. A: »Za Boga, kakšen si po lici! Kdo te je tako razmesaril?«

B: »Ej, z ranocelnikom sva se stepla.«

A: »Pa si ga vendar zatožil?«

B: »Zakaj neki? Saj mi je rane brezplačno zašil!«

Nevarno. Zdravnik, poklican k bolniku, zapazi majhno rano ter ukaže, naj hitro odpošlje hlapca v lekarnico po mazila. Bolnik se ustraši in reče: »Oh, za Boga, gospod, mislim, da še ni tako nevarno!« — »Silno nevarno je«, odgovori zdravnik; »zakaj, če hlapec ne prinese hitro mazila, pa se rana zaceli že prej.«

čete v mestu, ampak po cestah in ulicah strašen boj in mesarsko klanje. En del Pekinga gori.

Dopisi.

Sv. Jurij ob Taboru. (Mlekarska zadruga.) Dolgo že ni bilo ničesar čuti o naši mlekarski zadrugi, in marsikateri čitatelj vrlega »Gospodarja« je morebiti že mislil, da je zaspala. Pa ni zaspala! V začetku je bilo res veliko težkoč, a premagale so se vse in zdaj zadruga dobro deluje. Vseh zadrušnikov je 76. Vsako jutro se prinese v mlekarno nad 500 litrov mleka, iz katerega se izdeluje surovo maslo in sir. Surovo maslo je prav okusno in se jako lahko razpečava. Sir se dela več vrst, in sicer masten sir v velikih hlebih ter dvojne vrste sir v manjših kosih. Opozarjamo vrle goste iz Savinjske doline, ki prihajajo v prijazni Št. Jurij, da naj zahtevajo po naših gostilnah domače surovo maslo in sir. Postreglo se jim bo kar najboljšee. Tudi rojake po Štajarskem sploh opozarjamo na našo zadrugo. Našim ljudem se bo z zadrugo zelo pomagalo. Vsako jutro na vse zgodaj prinašajo mleko v svojih posodah od vseh stranij. In kako veseli so ob mesecu, ko denar dobijo! Nekateri dobé mesečno po 30, 40, 50 in celo 60 K. Ali ni to lep denar za kmeta? Zato pa vedó ljudje tudi hvalo tistim možem, ki so zadrugo ustanovili. Nekdo se je v mlekarnici izrazil, ko je plačilo dobil, da bodo še krave hvaležne. In prav je govoril. Res bodo hvaležne, ker zdaj dobivajo boljšo klajo kakor prej. Pač krava pri gobcu molze! Torej skrb! Glavna zasluga, da se je naša zadruga ustanovila, gre zlasti požrtvovalnemu Jerneju Radišek iz Kaplje in Valentinu Južna na Taboru. Poslednji je bil prvi ravnatelj zadruga, a je radi preoblih opravkov odložil, in na zadnjem občnem zboru je bil za ravnatelja izvoljen Alojzij Lesjak iz Pandurja. Podpirala sta nas zelo in nas še podpirata gsp. Kač iz Žalca in gsp. Jelovšek. Hvala jima! In prosita se, da bi nam bila še vedno naklonjena.

Iz Središča. (Jezikovna enakopravnost) Pred nekterimi tedni sem prišel v Središče na kolodvor in sem prosil vozni list po slovensko. Imel sem še neke druge opravke z postajevodjo in ko ga nagovorim po slovensko, mi odgovori: »Bitte ich kann nur deutsch« in se nisem mogel dogovoriti z gsp. vodjem postaje. V pretečenem tednu pa sem poslal brzojav iz Središča. Napišem ga po slovensko in pristavim, naj se vračuni tudi plačilo za pöta, kamor bom brzojavil, pa se ni vračunalo, ker se postajevodja ni mogel sporazumeti z mojim pötom, ki ve samo slovenski. Zato je moral moj prijatelj, kateremu sem brzojavil, plačati pöta, kar ni bilo prav — smola. Tukaj v Središču smo tudi Slovenci. Sem na kolodvor prihajajo tudi Medjimurci in drugi Hrvati, ki ne umejo nemški, ter se s postajevodjem ne moremo sporazumeti.

Ali sl. c. kr. telegrafično ravnateljstvo v Gradcu ve, da sedanji postajevodja ni sposoben za to postajo in ali je voljno v Središču nastaviti takega postajevodja ali telegrafista, ki bode nas Slovence razumel in z nami slovenski občeval.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Imenovanje. Pravni praktikant pri deželni sodnji v Ljubljani gsp. Matjaž Senčar je imenovan avskultantom v okrožju graškega nadsodišča.

Poveljnikom kadetne šole v Strasu je imenovan nadpolkovnik R. pl. Gusek.

V Maribor je priromalo zadnji ponedeljek iz Ribnice nad 1000 ljudi v veličastni procesiji k Materi Milosti v frančiškanski cerkvi.